Wiadomości Lekarskie
Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Pamięci dra Władysława Biegańskiego

TOM LXXI, 2018, Nr7

Rok założenia 1928

Aluna Publishing

Wiadomości Lekarskie is abstracted and indexed in: PubMed/Medline, EBSCO, SCOPUS, Index Copernicus, Polish Medical Library (GBL), Polish Ministry of Science and Higher Education.

Copyright: © ALUNA Publishing.

Articles published on-line and available in open access are published under Creative Common Attribution-Non Commercial-No Derivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) allowing to download articles and share them with others as long as they credit the authors and the publisher, but without permission to change them in any way or use them commercially.

Zasady prenumeraty miesięcznika Wiadomości Lekarskie na rok 2018

Zamówienia na prenumeratę przyjmuje Wydawnictwo Aluna:

– e-mailem: prenumerata@wydawnictwo-aluna.pl – listownie na adres:

Wydawnictwo Aluna
ul. Z.M. Przesmyckiego 29, 05-510 Konstancin-Jeziorna

Prosimy o dokonywanie wpłat na numer rachunku Wydawnictwa:
Credit Agricole Bank Polska S. A.: 82 1940 1076 3010 7407 0000 0000

Cena prenumeraty dwunastu kolejnych numerów: 240 zł/rok (w tym 5% VAT)

Cena prenumeraty zagranicznej: 120 euro/rok.
Cena pojedynczego numeru – 30 zł (w tym 5% VAT) + koszt przesyłki.
Przed dokonaniem wpłaty prosimy o złożenie zamówienia.

© Aluna

Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Editor in-Chief
Prof. Władysław

Prof. Aleksander Sieroń

Statistical Editor Dr
Lesia Rudenko
Pierzchała **Deputy Editor**

in-Chief:

International Editorial Board – in-Chief:

Marek Rudnicki Chicago, USA

International Editorial Board – Members:

Kris Bankiewicz	San Francisco, USA	George Krol	New York, USA
Christopher Bara	Hannover, Germany	Krzysztof Łabuzek	Katowice, Poland
Krzysztof Bielecki	Warsaw, Poland	Henryk Majchrzak	Katowice, Poland
Zana Bumbuliene	Vilnius, Lithuania	Ewa Małecka-Tendera	Katowice, Poland
Ryszarda Chazan	Warsaw, Poland	Stella Nowicki	Memphis, USA
Stanislav Czudek	Ostrava, Czech Republic	Alfred Patyk	Gottingen, Germany
Jacek Dubiel	Cracow, Poland	Palmira Petrova	Yakutsk, Russia
Zbigniew Gasior	Katowice, Poland	Krystyna Pierzchała	Katowice, Poland
Andrzej Gładysz	Wroclaw, Poland	Tadeusz Płusa	Warsaw, Poland
Nataliya Gutorova	Kharkiv, Ukraine	Waldemar Priebe	Houston, USA
Marek Hartleb	Katowice, Poland	Maria Siemionow	Chicago, USA
Roman Jaeschke	Hamilton, Canada	Vladyslav Smiianov	Sumy, Ukraine
Andrzej Jakubowiak	Chicago, USA	Tomasz Szczepański	Katowice, Poland
Oleksandr Katrushov	Poltava, Ukraine	Andrzej Witek	Katowice, Poland
Peter Konturek	Saalfeld, Germany	Zbigniew Wszolek	Jacksonville, USA
Jerzy Korewicki	Warsaw, Poland	Vyacheslav Zhdan	Poltava, Ukraine
Jan Kotarski	Lublin, Poland	Jan Zejda	Katowice, Poland

Managing Editor:
Agnieszka Rosa amarosa@wp.pl

International Editor:
Lesia Rudenko l.rudenko@wydawnictwo-aluna.pl

Distribution and Subscriptions:
Bartosz Guterman prenumerata@wydawnictwo-aluna.pl

Graphic design / production:
Grzegorz Sztank www.red-studio.eu

Publisher: ALUNA Publishing
ul. Przesmyckiego 29, 05-510 Konstancin – Jeziorna
www.aluna.waw.pl www.wiadomoscilekarskie.pl
www.medlist.org

gov.pl/g2/oryginal/2014_02/307f933b1a75d6705a4406d5452d6dbf.pdf

1. R edakcja zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów (dokonywania skrótów i poprawek). Prace są wysyłane do akceptacji autorów. Poprawki autorskie należy przesłać w terminie 3 dni od daty wysłania wiadomości e-mail (pocztą elektroniczną). Brak odpowiedzi w podanym terminie jest równoznaczny z akceptacją przez autora nadesłanego materiału.
2. P rzyjęcie pracy do druku oznacza przejęcie praw autorskich przez Redakcję Wiadomości Lekarskich.
3. A utorzy otrzymują nieodpłatnie plik PDF wydania, w którym znajduje się ich praca, a na życzenie - egzemplarz drukowany. Plik elektroniczny przeznaczony jest do indywidualnego użytku autora, bez prawa do rozpowszechniania bez zgody redakcji.
4. P race przygotowane niezgodnie z regulaminem zostaną zwrócone autorom do poprawienia.
5. R edakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam.

© Wydawnictwo Aluna
Wiadomości Lekarskie
2018, tom LXXI, nr 7

SPIS TREŚCI

PRACE ORYGINALNE / ORIGINAL ARTICLES

Volodymyr I. Boiko, Irina M. Nikitina, Tetyana V. Babar, Alesya V. Boiko

THE PROBLEM OF MISCARRIAGE IN MULTIPLE PREGNANCY

PROBLEM PORONIEŃ W CIĄŻACH MNOGICH 1195

Robert Gałązkowski, Oryna Detsyk, Natalia Izhytska, Mieczysław Grzegocki, Marcin Podgórski, Klaudiusz Nadolny

OCENA WYKONYWANYCH MEDYCZNYCH CZYNNOŚCI RATUNKOWYCH PRZEZ STUDENTÓW VI ROKU KIERUNKU LEKARSKIEGO NA UNIWERSYTECIE MEDYCZNYM

WE LWOWIE I IWANO-FRANKOWSKU U PACJENTA Z POZASZPITALNYM NAGŁYM ZATRZYMANIEM KRĄŻENIA. BADANIE SYMULACYJNE

AN ASSESSMENT OF MEDICAL RESCUE ACTIONS PERFORMED BY THE STUDENTS IN THE SIXTH YEAR OF MEDICINE AT THE NATIONAL MEDICAL UNIVERSITIES IN LVIV

AND IVANO-FRANKIVSK IN AN OUT-OF-HOSPITAL CARDIAC ARREST (OHCA) PATIENT. A SIMULATION STUDY 1200

Anzhelika V. Yakymets, Myroslava S. Drohomyretska, Olena M. Doroshenko, Sergii M. Hermanchuk, Maryna K. Bilous, Olga A. Omelianenko, Volodymyr I. Struk

THE RESULTS OF CEPHALOMETRIC ANALYSIS IN THE DYNAMICS OF ORTHODONTIC TREATMENT OF PATIENTS WITH TRANSVERSAL ANOMALIES OF OCCLUSION

WYNIKI ANALIZY CEFALOMETRYCZNEJ W OCENIE DYNAMIKI LECZENIA CHORYCH Z ZABURZENIAMI ZGRYZU W PŁASZCZYŹNIE POPRZECZNEJ 1206

Beata Łabuz-Roszak, Dagmara Otocka, Robert Bryk, Piotr Szczeponek, Katarzyna Tomczyk

WIEDZA NA TEMAT CZYNNIKÓW RYZYKA CHORÓB SERCOWO-NACZYNIOWYCH ORAZ OBJAWÓW UDARU MÓZGU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY WIEJSKIEJ

KNOWLEDGE ON CARDIOVASCULAR RISK FACTORS AND SYMPTOMS OF STROKE AMONG INHABITANTS OF RURAL COMMUNITE 1214

Ирина В. Сорокина, Михаил С. Мирошниченко, Наталья В. Капустник, Алла В. Симачова, Алена А. Иванова

МОРФОМЕТРИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ ПОЧЕК ПЛОДОВ И НОВОРОЖДЕННЫХ, РАЗВИВАВШИХСЯ В УСЛОВИЯХ МАТЕРИНСКОЙ ЖЕЛЕЗОДЕФИЦИТНОЙ АНЕМИИ

MORPHOMETRICAL EVALUATION OF FETUSES AND NEWBORNS KIDNEYS STATUS DEVELOPING UNDER MATERNAL IRON DEFICIENCY ANEMAIA CONDITIONS 1222

Yurii P. Kostilenko, Roman V. Talash, Alla P. Stepanchuk

LATENT FORMS OF THE CARIOUS LESION OF HUMAN LOWER THIRD MOLARS

LATENTNE FORMY ZMIAN PRÓCHNICZYCH DOLNYCH TRZECICH ZĘBÓW TRZONOWYCH U LUDZI 1231

Natalia V. Motorna, Tatyana Yu. Kvitnitskaya-Ryzhova, Svetlana L. Rybalko, Daria B. Starosyla, Rostyslav F. Kaminsky, Serhii I. Savosko, Liudmyla M. Sokurenko, Yurii B. Chaikovsky

EXPERIMENTAL STUDY OF THE LIVER ULTRASTRUCTURE IN THE PRESENCE OF INFECTION WITH HERPES SIMPLEX VIRUS 1

EKSPERYMENTALNE BADANIE ULTRASTRUKTURY WĄTROBY W TRAKCIE INFEKCJI WIRUSEM HSV1 1235

Lyudmyla N. Prystupa, Irina O. Moiseyenko, Victoria. Yu. Garbuzova, Vladyslava V. Kmyta, Irina A. Dudchenko

ASSOCIATION OF METABOLIC SYNDROME COMPONENTS WITH THE GENOTYPES OF THE C825T POLYMORPHISM IN THE G PROTEIN B3-SUBUNIT GENE (GNB3)

ZWIĄZEK SKŁADOWYCH ZESPOŁU METABOLICZNEGO Z GENOTYPAMI POLIMORFIZMU C825T W GENIE DLA PODJEDNOSTKI B3 BIAŁKA G (GNB3) 1242

Liliya S. Babinets, Yuliya V. Dronyak, Nataliia A. Melnyk

CONCOMITANT ASCARIASIS AS A FACTOR IN REDUCING THE QUALITY OF LIFE OF PATIENTS WITH CHRONIC PANCREATITIS

WSPÓŁWYSTĘPUJĄCA GLISTNICA JAKO CZYNNIK POGORSZENIA JAKOŚCI ŻYCIA U CHORYCH Z PRZEWLEKŁYM ZAPALENIEM TRZUSTKI 1250

Лариса М. Станіславчук

ПРОФЕСІЙНІ ШКІДЛИВОСТІ МАТЕРІ В ПЕРІОД ВАГІТНОСТІ ТА АЛЕРГІЯ НА ПЕРШОМУ РОЦІ ЖИТТЯ ЯК ФАКТОРИ РИЗИКУ РЕЦИДИВУВАННЯ СТЕНОЗУЮЧОГО ЛАРИНГОТРАХЕЇТУ У ДІТЕЙ

MATERNAL OCCUPATIONAL HAZARDS DURING PREGNANCY AND ALLERGY IN THE FIRST YEAR OF LIFE AS RISK FACTORS OF LARYNGOTRACHEITIS RECURRENCE IN CHILDREN 1254

Natalia M. Devyatkina

EFFECT OF BRASSICA OLERACEA EXTRACT ON THE ERYTHRON STATE DURING CHRONIC YTTRIUM SALT INTAKE

WPŁYW EKSTRAKTU Z KAPUSTY WARZYWNEJ NA STAN ERYTROCYTÓW PODCZAS PRZEWLEKŁEGO STOSOWANIA SOLI ITRU 1259

Marta Sprawka, Agnieszka Staciwa, Anna Orzeł, Aleksandra Borkowska, Zuzanna Toruń, Norbert Stachowicz, Agata Smoleń

WIEDZA SPOŁECZEŃSTWA NA TEMAT NIEPŁODNOŚCI ORAZ ASPEKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH JEJ LECZENIA W POLSCE

PUBLIC KNOWLEDGE OF THE INFERTILITY AND LEGAL ASPECTS OF INFERTILITY TREATMENT IN POLAND 1263

Serhii Omelchuk, Alina Syrota, Olena Vavrinevych, Anna Blagaia, Viktoriia Lisovska, Olena Reshavska
EXPERIMENTAL STUDY ON THE CARCINOGENIC EFFECTS OF PESTICIDES WITH ASCERTAINED CARCINOGENIC ACTIVITY UNDER THE CONDITIONS OF ITS SIMULTANEOUS INFLUENCE ON THE ORGANISM OF LABORATORY ANIMALS
EKSPERYMENTALNE BADANIE KANCEROGENNEGO WPŁYWU PESTYCYDÓW NA ORGANIZM ZWIERZĄT LABORATORYJNYCH 1274

Vasyl Kishchuk, Oleksandr Bondarchuk, Ihor Dmitrenko, Andrii Bartsihovskyiy, Kateryna Lobko, Yaroslav Grytsun, Andrii Isniuk
MORPHOLOGICAL DYNAMICS OF BONE TISSUE REPARATIVE REGENERATION DURING THE IMPLANTATION OF BIOCOMPOSITE “SYNTEKOST” INTO THE CAVITY OF THE TRAUMATIC DEFECT OF THE ILIAC CREST OF A RABBIT IN THE EXPERIMENT
MORFOLOGICZNA DYNAMIKA REGENERACJI NAPRAWCZEJ TKANKI KOSTNEJ PO IMPLANTACJI BIOKOMPOZYTU “SYNTEKOST” W MIEJSCE POURAZOWEGO UBYTKU GRZEBIENIA BIODROWEGO W MODELU EKSPERYMENTALNYM U KRÓLIKA 1281

Pavel Dyachenko, Anatoly Dyachenko, Olha Smiianova, Victoria Kurhanskaya, Ruslan Efremin

UKRAINIAN PRIORITIES FOR *HERPESVIRUS* INFECTIONS THAT AFFECT THE CENTRAL NERVOUS SYSTEM

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU INFEKCJI WIRUSEM *HERPES* PRZEBIEGAJĄCEJ Z ZAJĘCIEM OŚRODKOWEGO UKŁADU NERWOWEGO OBOWIĄZUJĄCE NA UKRAINIE 1289

Iryna A. Holovanova, Vladyslav A. Smiianov, Tatyana V. Pluzhnikova, Volodymyr I. Potseluiev, Olena V. Filatova

ANALYSIS OF KNOWLEDGE OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF POLTAVA ABOUT THE HARMFULNESS OF DRUG USE

ANALIZA WIEDZY STUDENTÓW UCZELNI WYŻSZYCH W POŁTAWIE NA TEMAT SZKODLIWOŚCI STOSOWANIA NARKOTYKÓW 1295

Милана Петрова, Изабелла Борисова, Декабрина Винокурова, Антонина Винокурова, Изабель Бианки, Ульяна Лебедева, Айталина Борисова, Алёна Дохунаева

ПОЛЬСКИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛИ О ТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЕ ПИТАНИЯ НАРОДОВ ЯКУТИИ И ЕЁ ТРАНСФОРМАЦИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

POLISH RESEARCHERS ON THE TRADITIONAL CULTURE OF NUTRITION OF THE PEOPLES OF YAKUTIA AND ITS TRANSFORMATION AT THE PRESENT TIME 1298

Olga V. Sheshukova, Tatiana V. Polishchuk, Victoria G. Kostenko, Valentina P. Trufanova, Sofia S. Bauman, Vadym Yu. Davydenko

CONSIDERATION OF CHILDHOOD PSYCHOLOGICAL FACTORS AT DENTAL APPOINTMENT

ANALIZA CZYNNIKÓW PSYCHOLOGICZNYCH TOWARZYSZĄCYCH WIZYCIE U DENTYSTY W WIEKU DZIECIĘCYM 1305

Yevhen L. Kovalenko, Lesia A. Rudenko, Oksana K. Melekhovets, Antonina D. Chepeliuk, Iurii V. Melekhovets

EFFICIENCY OF HYPERURICEMIA CORRECTION BY LOW LEVEL LASER THERAPY IN THE TREATMENT OF ARTERIAL HYPERTENSION

SKUTECZNOŚĆ REDUKCJI HIPERURYKEMII PRZY POMOCY NISKO DAWKOWEJ LASEROTERAPII A LECZENIE NADCIŚNIENIA TĘTNICZEGO 1310

Wiadomości Lekarskie 2018, tom LXXI, nr 7

© Wydawnictwo Aluna

Andrii I. Semenenko, Galina. I. Hrebtiy, Natalia A. Semenenko, Svetlana L. Malyk, Dmytro V. Dmytriiev, Roksolana Ya. Bodnar, Mykola G. Hinhuliak, Oleksandr V. Marchuk
EVALUATION OF INFLUENCE OF INFUSION THERAPY ON THE DYNAMICS OF ACID ALKALINE BALANCE INDICES IN PATIENTS WITH ACUTE ISCHEMIC STROKE
OCENA WPŁYWU PŁYNOTERAPII NA DYNAMIKĘ WSKAŹNIKÓW WYRÓWNANIA RÓWNOWAGI KWASOWO-ZASADOWEJ U CHORYCH Z OSTRYM UDAREM NIEDOKRWIENNYM 1316

Roman N. Fedosiuk, Olena M. Kovalova
MAJOR TRENDS OF THE LAST DECADE IN THE NUMBER OF ICU BEDS, THE NUMBER OF ICU PATIENTS, AND THE RATES OF ICU MORTALITY IN UKRAINE
TRENDY ZMIAN W OSTATNIEJ DEKADZIE W LICZBIE ŁÓŻEK W ODDZIAŁACH INTENSYWNEJ TERAPII, W LICZBIE PACJENTÓW HOSPITALIZOWANYCH W ODDZIAŁACH INTENSYWNEJ TERAPII ORAZ W ODSETKACH ŚMIERTELNOŚCI W ODDZIAŁACH INTENSYWNEJ TERAPII NA UKRAINIE 1320

Валерій А. Піщиков, Ольга В. Процюк, Ніна Г. Гойда, Вікторія В. Горачук, Оксана В. Линчак
ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПРОФІЛАКТИКИ ВРОДЖЕНОЇ ПАТОЛОГІЇ ПРИ НАДАННІ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
OPTIMIZATION OF THE SYSTEM OF PROPHYLAXIS CONGENITAL PATHOLOGY IN PROVIDING PRIMARY HEALTH CARE 1325

Svitlana B. Semenenko, Svitlana U. Karatieieva, Oksana V. Bakun, Ksenia V. Slobodian, Alla I. Peryzhniak
CIRCADIAN CHARACTERIST IC OF KIDNEY EXCRETORY FUNCTION INFLUENCED BY NITROGEN MONOXIDE SYNTHESIS BLOCKADE UNDER CONDITIONS OF PINEAL GLAND NORMAL WITH PECULIARITIES OF MELATONIN EFFECT
CHARAKTERYSTYKA OKOŁODOBOWEJ FUNKCJI WYDZIELNICZEJ NEREK W PRZYPADKU ZAHAMOWANIA SYNTEZY TLENKU AZOTU ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WPŁYWU MELATONINY W WARUNKACH PRAWIDŁOWEJ FUNKCJI SZYSZYNKI 1331

Олеся П. Гульчій, Ірина М. Хоменко, Надія М. Захарова, Олександра П. Івахно, Наталія В. Півень
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ
METHODOLOGICAL APPROACHES TO UPGRADING PUBLIC HEALTH PROFESSIONALS TRAINING COMPETENCY-BASED MODEL IN UKRAINE 1336

Олександр В. Мохначов, Іван П. Катеренчук
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕДИКАТІВ МОВИ ПРИ РОБОТІ З ХВОРИМИ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ В ПОЄДНАННІ З КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ
EFFICIENCY PREDICATE SPEECH AT WORK WITH HYPERTENSION PATIENTS IN COMBINATION WITH COMORBID DISEASES 1342

Artur Borowicz, Klaudiusz Nadolny, Michal Kucap, Mariusz Gąsior , Bartosz Hudzik
ROLA DYSPOZYTORA MEDYCZNEGO W POSTĘPOWANIU PRZEDSZPITALNYM U PACJENTÓW Z ZAWAŁEM MIĘŚNIA SERCOWEGO Z UNIESIENIEM ODCINKA ST
THE ROLE OF MEDICAL DISPATCHERS IN THE PREHOSPITAL MANAGEMENT OF PATIENTS WITH ST-SEGMENT ELEVATION MYOCARDIAL INFARCTION 1347

Katarzyna Bialoszewska , Magdalena Lazarewicz, Damian Świeczkowski, Natalia Cwalina, Piotr Merks, Artur Białoszewski, Krzysztof Owczarek
THE STATE OF THE HEALTH OF THE ORAL CAVITY AND HEALTH BEHAVIORS
STAN ZDROWIA JAMY USTNEJ A ZACHOWANIA ZDROWOTNE 1354

PRACE POGLĄDOWE / REVIEW ARTICLES

Yarosalv Y. Vodoriz, Iryna Y. Marchenko, Marina A. Shyndryk, Iryna M. Tkachenko
REVIEW OF TREATMENT METHODS OF PATIENTS WITH UNCOMPLICATED TEETH FRACTURES
ANALIZA OPCJI TERAPEUTYCZNYCH U CHORYCH Z NIEPOWIKŁANYM ZŁAMANIEM ZĘBA 1360

Aleksandra Pietruczuk, Adriana Zsybska, Konrad Rejdak, Ewa Papuć
PRZEGLĄD KRYTERIÓW DIAGNOSTYCZNYCH STWARDNIENIA ROZSIANEGO
REVIEW OF DIAGNOSTIC CRITERIA FOR MULTIPLE SCLEROSIS 1365

Barbara Bober, Martyna Zaleska, Maciej Kołodziej, Elżbieta Deptuła-Krawczyk, Marek Saracyn
WSPÓŁCZESNE LECZENIE NOWOTWORÓW NEUROENDOKRYNNYCH
CURRENT TREATMENT OF NEUROENDOCRINE TUMORS 1372

Світлана П. Кошова, Анатолій Г. Круть
ХАРАКТЕРИСТИКА СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРИ НАВЧАННІ ЛІКАРІВ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ
CHARACTERISTICS OF STRESS RESISTANCE AND ADAPTIVE POTENTIAL IN THE TRAINING OF DOCTORS IN THE SYSTEM OF POSTGRADUATE EDUCATION 1379

Valentyn Bakhnivskyi, Filip Furman
POPYT NA USŁUGI MEDYCZNE POBUDZANY PRZEZ LEKARZY NA POZIOMIE PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ
PHYSICIANS INDUCED DEMAND IN THE PRIMARY HEALTH CARE LEVEL 1385

Ярослава Ю. Марункевич
ОСОБЕННОСТИ СУИЦИДАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ БОЛЬНЫХ ПАРАНОИДНОЙ ШИЗОФРЕНИЕЙ С РАЗЛИЧНОЙ КЛИНИЧЕСКОЙ СИПМТОМАТИКОЙ
PECULIARITIES OF SUICIDAL BEHAVIOR OF PATIENTS WITH PARANOID SCHIZOPHRENIA WITH VARIOUS CLINICAL SYMPTOMS 1392

Volodymyr H. Hryn, Yuriy P. Kostylenko, Yulia P. Yushchenko, Mykola M. Ryabushko, Dmytro O. Lavrenko
COMPARATIVE HISTOLOGICAL STRUCTURE OF THE GASTROINTESTINAL MUCOSA IN HUMAN AND WHITE RAT: A BIBLIOGRAPHIC ANALYSIS
PORÓWNANIE HISTOLOGICZNEJ STRUKTURY BŁONY ŚLUZOWEJ PRZEWODU POKARMOWEGO CZŁOWIEKA I BIAŁEGO SZCZURA: ANALIZA BIBLIOGRAFICZNA 1398

Katarzyna Pogorzelczyk, Joanna Synoweć, Marlena Robakowska, Daniel Ślęzak, Piotr Holajn, Piotr Robakowski, Przemysław Żuratyński, Klaudiusz Nadolny
PHARMACEUTICAL MARKETS REGULATION OVERVIEW OF THE SELECTED EUROPEAN UNION COUNTRIES
PRZEGLĄD REGULACJI RYNKÓW FARMACEUTYCZNYCH WYBRANYCH KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ 1404

 © Wydawnictwo Aluna

Iwona Paradowska-Stankiewicz
CZY ZACHOROWANIA NA KRZTUSIEC ZALEŻĄ OD RODZAJU I LICZBY UŻYTYCH DO UODPORNIENIA SZCZEPIONEK? ANALIZA DANYCH Z NADZORU EPIDEMIOLOGICZNEGO W LATACH 2012-2016
DOES THE MORBIDITY ON PERTUSSIS DEPEND ON THE TYPE AND NUMBER OF VACCINES USED TO IMMUNIZE? ANALYSIS OF DATA FROM EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE IN 2012-2016 1409

OPIS PRZYPADKU / CASE REPORT

Magdalena Wacławek, Jarosław Miłoński, Andrzej Kowalski, Łukasz Kikowski, Jurek Olszewski, Hanna Zielińska-Bliźniewska
ENDOSKOPIA Z WYKORZYSTANIEM WĄSKIEJ WIĄZKI ŚWIATŁA NBI (NARROW-BAND IMAGING) W DIAGNOZOWANIU BRODAWCZAKÓW KRTANI TYPU DOROSŁYCH – OPIS PRZYPADKÓW
NARROW-BAND IMAGING ENDOSCOPY FOR DIAGNOSIS OF ADULT LARYNGEAL PAPILLOMATOSIS – CASE RAPORTS 1418

Małgorzata Hadzik-Błaszczyk, Tadeusz M. Zielonka, Renata Krupa, Tomasz Rusinowicz, Katarzyna Życińska
GAZOWE ZAPALENIE PĘCHERZA MOCZOWEGO U CHOREJ NA CUKRZYCĘ TYPU 1 – TRUDNOŚCI DIAGNOSTYCZNE
EMPHYSEMATOUS CYSTITIS IN A PATIENT WITH TYPE-1DIABETES MELLITUS - DIAGNOSTIC DIFFICULTIES 1424

Włodzisław Kuliński, Mateusz Burak, Agata Michalska
LONG-TERM FOLLOW-UP OF A SCHWARTZ-JAMPEL SYNDROME CASE
ODLEGŁA OBSERWACJA PRZYPADKU ZESPOŁU SCHWARTZ–JAMPEL 1429

Наталья Б. Губергриц, Елена А. Дядык, Лилия С. Бабинец, Ольга А. Бондаренко, Александр Н. Агибалов, Надежда В. Беляева, Александр А. Супрун
АНГИОДИСПЛАЗИЯ СЛИЗИСТОЙ ТОНКОЙ КИШКИ У ПОЖИЛЫХ: КЛИНИЧЕСКОЕ НАБЛЮДЕНИЕ И ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ
ANGIOECTASIS OF THE DIGESTIVE TRACT IN THE ELDERLY: CLINICAL CASE AND REVIEW OF LITERATURE 1433

© Wydawnictwo Aluna

 © Wydawnictwo Aluna

PRACA ORYGINALNA
ORIGINAL ARTICLE

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕДИКАТІВ МОВИ ПРИ РОБОТІ З ХВОРИМИ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ В ПОЄДНАННІ З КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ

EFFICIENCY PREDICATE SPEECH AT WORK WITH HYPERTENSION PATIENTS IN COMBINATION WITH COMORBID DISEASES

Олександр В. Мохначов, Іван П. Катеренчук
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ, УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ, ПОЛТАВА, УКРАЇНА

Alexander V. Mokhnachew, Ivan P. Katerenchuk
HIGHER STATE EDUCATIONAL INSTITUTION OF UKRAINE, UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL ACADEMY, POLTAVA, UKRAINE

РЕЗЮМЕ
У статті наведені статистичні дані, що стосуються ефективності антигіпертензивної терапапії в Україні та світі та приведені дані власних досліджень щодо використання предикатів мови у складі комплексної терапії пацієнтів з артеріальною гіпертензією в поєднанні з коморбідною патологією з метою підвищення рівня комплаєнсу. В рамках дослідження було обстежено 127 пацієнтів з артеріальною гіпертезією в поєднанні з коморбідною патологією. Метою даної публікації є інформування лікарів про психологічні особливості хворих з серцево-судинною патологією та шляхи підвищення ефективності антигіпертензивної терапії та акцент на необхідність систематизації та стандартизації психотерапевтичних методик елементарного рівня у роботі кардіологів з метою як підвищення ефективності терапії, так і зниження рівня психоемоційного вигорання лікарів.

К ЛЮЧОВІ СЛОВА: артеріальна гіпертензія, комплаєнс, предикати мови

ABSTRACT
The article presents statistical data concerning the effectiveness of antihypertensive therapy in Ukraine and in the world and presents the data of own research on the use of language predicates as part of complex therapy of patients with arterial hypertension in combination with comorbid pathology in order to increase the level of compliance. The survey examined 127 patients with arterial hypertension combined with comorbid disorders. The purpose of this publication is to inform physicians about the psychological peculiarities of patients with cardiovascular pathology and about the ways to increase the effectiveness of antihypertensive therapy and to emphasize the need for systematization and standardization of psychotherapeutic methods of elementary level in the work of cardiologists with the aim of both increasing the effectiveness of therapy and reducing the level of psychoemotional burnout of doctors.

K EY WORDS: arterial hypertension, compliance, predicates of speech

Wiad Lek 2018, 71, 7, 1342-1346

ВСТУП

Враховуючи рівень захворюваності на серцево-судину патологію у світі та рівень смертності від неї, все більше уваги приділяється ефективності її лікування. На 2016 рік чисельність пацієнтів з артеріальною гіпертензією (АГ) в Україні складає 10 млн. 421 тис. Відсоток хворих, що ознайомлені з наявністю захворювання за даними Української асоціації кардіологів становить 67,8% сільських та

80,8% міських мешканців. Відсоток тих, хто лікується відповідно 38,3% та 48,4%, але ефективність лікування не перевищує 8,1% та 18,7% [1]. Серед західноєвропейських країн, таких як Німеччина та Великобританія рівень ефективного контролю вище, але теж складає близько 50% [2, 3]. У той же час основна увага при обранні антигіпертензивного препарату приділяється рівню його ефективності згідно рандомізованих досліджень. Так, у дослідженні HANE порівнювалась ефективність гідрохлортіазиду, атенололу, нітрендипіну та еналапрілу. Через 8 тижднів цільовий рівень АТ було досягнуто у 63,7% в групі атенололу, у 50% в групі еналапрілу та 44,5% у групах нітрендипіну та гідрохлортіазиду [4]. Враховуючи рівень ефективності антигіпертензивної терапії, вказаний вище, та порівнюючи його з безпосередньою різницею ефективності медикаментозних засобів, вбачається доцільним зосередити основну увагу на підвищенні рівня комплаєнсу між пацієнтом та лікарем.

Таблиця I. Розподіл хворих у групах за репрезентативними моделями сприйняття

Репрезентативна модель	Контрольна група (п = 20)	1 група (п = 57)	2 група (п = 50)
Аудіальна	3 (15%)	7 (12,3%)	8 (16%)
Візуальна	8 (40%)	22 (38,6%)	16 (32%)
Кінестетична	9 (45%)	28 (49,1%)	26 (52%)

P < 0,05

Таблица II. Рівень комплаєнсу залежно від репрезентативної моделі на момент першого візиту за шкалою Моріски-Грін.

Репрезентативна модель	Контрольна група (п = 20)	1 група (п = 57)	2 група (п = 50)
Аудіальна	2,3	2,1	2,4
Візуальна	2,1	2,0	2,1
Кінестетична	2,7	2,6	2,7

P < 0,05

Таблиця III. Середні значення САТ і ДАТ у хворих на ГХ з коморбідною патологією

АТ	II стадія	III стадія	P
	Контрольна група		
САТ	156,87 ± 2,14	163,02 ± 2, 16	p<0,05
ДАТ	97,72 ± 1,51	100,18 ± 1,84	p<0,05
	1-а група		
САТ	163,12 ± 2,35	169,12 ± 2,15	p<0,05
ДАТ	100,08 ± 1,86	101,23 ± 1,94	p<0,05
	2-а група		
САТ	165,54 ± 2,65	170,12 ± 2,15	p<0,05
ДАТ	102,18 ± 1,66	104,08 ± 1,36	p<0,05

P < 0,05.

Останні дослідження відзначають, що, в першу чергу, рівень комплаєнсу залежить від негативних реакцій та ціни лікування [3, 5]. У той же час, Kim та співавт. (1998) відзначають, що близько третини хворих, які отримували антигіпертензивну терапію, лише у 20% випадків виконують рекомендації

лікаря, а найбільш частими причинами низького рівня комплаєнсу складали: безробіття (46% випадків), розчарованість в житті (29%), низька ефективність терапії, думка пацієнта (67%), прийом інших препаратів (43%) та регулярний прийом алкоголю (65%) [6]. Довгий час однією з центральних проблем зниження комплаєнсу вважали кратність прийому ліків, але останні дослідження вказують, що різниця не є значною. Так, при однократному прийому ліків високий рівень комплаєнсу на першому етапі лікування зберігався у 78,2%, при двократному - 76,6%; трикратному - 69,34% [5, 7].

У той же час більша частина досліджень відмічає суперечливі результати, що зазвичай пов'язані в першу чергу з особистістю дослідників. Саме тому на нашу думку на перший план виходить необхідність систематизації та використання психотерапевтичних методик у підвищенні рівня комплаєнсу та необхідність створення стандартизованої схеми для роботи з пацієнтами не тільки безпосередньо психотерапевтів, а й безпосередньо кардіологів.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз рівня комплаєнсу серед хворих на артеріальну гіпертензію в поєднанні з коморбідною патологією та ефективності підвищення даного рівня при використанні методики речових предикатів при роботі з пацієнтами.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для досягнення поставленої мети, на базі кардіологічного відділення Полтавського обласного кардіологічного диспансеру, нами було відібрано 127 хворих на АГ з ішемічною хворобою серця: нестабільною стенокардією в поєднанні з порушеннями пуринового обміну та ожирінням віком від 54 до 78 років. Контрольну групу (КГ) складали 20 пацієнтів з АГ та ІХС. Першу дослідну групу (1ДГ) склали 57

Достовірність відмінностей: p < 0,05.

Таблиця IV. Рівень комплаєнсу залежно від репрезентативної моделі через 6, 12 та 18 місяців за шкалою Моріски-Грін.

Репрезентативна модель	Контрольна група (п = 20)	1 група (п = 57)	2 група (п = 50)
Через 6 місяців			
Аудіальна	2,1	2,2	2,5
Візуальна	1,8	2,0	2,1
Кінестетична	2,4	2,4	2,8
Через 12 місяців			
Аудіальна	2,2	2,3	2,6
Візуальна	1,8	2,0	2,1
Кінестетична	2,5	2,6	2,9
Через 18 місяців			
Аудіальна	3,2	3,3	3,6
Візуальна	3,1	3,1	3,5
Кінестетична	3,6	3,7	3,9

Достовірність відмінностей: p < 0,05.

Таблиця V. Динаміка середніх значень САТ і ДАТ у хворих обох груп на тлі антигіпертензивної терапії за річний період спостереження

АТ	Первиний огляд	При виписці	Через 6 місяців	Через 12 місяців	Через 18 місяців
Контрольна група					
САТ, мм. рт. ст.	160,9±2,32	135,3±1,75	144,2±1,63	145,3±1,68	133,2±1,72
ДАТ, мм. рт. ст.	98,27±1,42	83,45±1,21	88,58±1,32	89,62±1,37	82,11±1,18
1 група					
САТ, мм. рт. ст.	167,4±2,02	139,24±2,43	146,33±2,37	148,43±2,39	133,5±2,85
ДАТ, мм. рт. ст.	104,6±0,67	91,37±1,7	89,67±1,55	90,51±1,86	86,00±1,26
2 група					
САТ, мм. рт. ст.	171,3±2,18	146,6±2,17	135,52±1,34	131,67±1,89	125,47±1,70
ДАТ, мм. рт. ст.	103,1±1,52	89,2±1,12	87,32±2,56	86,12±1,07	85,65±2,47

хворих з АГ, ІХС та ожирінням – 57. Другу дослідну групу (2ДГ) складали 50 хворих з АГ, ІХС, ожирінням та порушеннями пуринового обміну. При поступленні в стаціонар визначалась домінуюча репрезентативна модель хворих [8, 9] та рівень

базового артеріального тиску та комплаєнсу. Контроль проводився через 6, 12 та 18 місяців лікування хворих шляхом визначення рівнів АТ та комплаєнсу пацієнтів за шкалою МоріскиГрін [10].

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

В результаті дослідження відмічено кореляційний зв'язок між тяжкістю стану хворого та переважаючою репрезентативною системою. Відзначено зниження кількості хворих з візуальною системою від 40% у контрольній групі до 38,6% та 32% відповідно у досліджуваних групах. У той же час відмічається зростання кількості кінестетиків з 45% у групі контролю до 49,1% у 1 групі та 52% у групі 2. Стосовно аудільної моделі було зниження кількості таких хворих з 15% у групі контроля до 12,3% у 1 групі, з максимальною кількістю таких хворих у 3-й групі. (Табл.I)

Встановлено, що рівень комплаєнсу у хворих з переважаючою кінестетичною репрезентативною системою вище у всіх досліджуваних групах, у той час як найнижчий показник комплаєнсу був відзначений серед хворих з переважанням візуальної репрезентативної системи (Табл.II).

хворими з урахуванням мовних предикатів суттєвих змін рівня комплаєнсу відзначено не було, зберігався більш високий рівень серед кінестетиків, з незначним підвищенням (2,5, 2,6 та 2,9 відповідно у групах контролю, першій та групі групах проти 2,4, 2,4 та 2,8) та незмінний рівень серед хворих з переважаючою візуальною системою (1,8, 2,0, 2,1 відповідно у групах контролю, першій та групі групах). У той же час, було відмічено незначне зростання рівня комплаенсу серед аудіалів (з 2,1, 2,2 та 2,5 до 2,2, 2,3 та 2,6 через рік спостереження).

Через 18 місяців рівень комплаєнсу суттєво підвищився по всіх групах зі збереженням переваги серед кінестетиків (з 2,5, 2,6 та 2,9 до 3,6, 3,7 та 3,9 відповідно у групах контролю, першій та другій групах). Підвищення рівня комплаенсу серед візуалів було відмічено з 1,8, 2,0, 2,1 до 3,1, 3,1 та 3,5 у групах контролю, першій та другій групах, серед аудіалів з 2,2, 2,3 та 2,6 до 3,2, 3,3, 3,6 (табл.IV).

Протягом 18 місяців спостереження виявлено: у контрольній групі на момент виписки відзначалося досягнення цільового рівня АТ (135,3±1,75 / 83,45±1,21), проте, через 6 місяців рівень АТ підвищився (144,2±1,63 / 88,58±1,32), через 12 місяців досягнув (145,3±1,68 / 89,62±1,37), а через 18

При порівнянні середніх значень САТ і ДАТ у хворих на ГХ в поєднанні з ГУ та ожирінням, з ожирінням і без ми отримали достовірні відмінності. Середні значення САТ у хворих першої групи склали 159,69 ± 1,88 мм рт. ст., другої групи 163,23 ± 1,78 мм рт. ст., а у пацієнтів групи порівняння - 149,40 ± 1,52 мм рт. ст., $p < 0,05$. Достовірна різниця значень була отримана і при порівнянні цифр ДАТ серед хворих основних груп (98,85 ± 1,18 мм рт. ст. і 99,44 ± 1,21 мм рт. ст. відповідно) і групи порівняння (95,29 ± 1,04 мм рт. ст., $P < 0,05$).

При порівнянні середніх значень АТ в залежності від стадії ГХ ми отримали деякі відмінності: у хворих контрольної групи при II стадії ГХ рівень САТ був достовірно нижче в порівнянні з САТ при III стадії (156,87 ± 2,14 проти 163,02 ± 2, 16 мм рт. ст., $p <0,05$), за рівнем ДАТ відмінностей отримано не було (відповідно 97,72 ± 1,51 і 100,18 ± 1,84 мм рт. ст.). У хворих ГХ 1 і 2 груп також достовірно нижче були середні значення САТ і ДАТ при II стадії в порівнянні з аналогічними показниками при III стадії ГХ (табл.III).

Через 6 місяців дослідження результати оцінки рівня комплаенсу сутєво не змінилися. Залишався більш високий рівень серед пацієнтів з переважанням кінестетичного сприйняття (2,4, 2,4 та 2,8 відповідно у групах контролю, першій та групі групах) та більш низький серед візуалів (1,8, 2,0, 2,1 відповідно у групах контролю, першій та групі групах).

При повторному проведенні тестування за шкалою Моріски-Грін та перед повторним спілкуванням з

місяців спостереження знизився нижче рівня, що був зареєстрований при виписці (133,2±1,72 / 82,11±1,18).

У 1-й групі, в якій пацієнти приймали стандартну антигіпертензивну терапію протягом 18 місяців спостереження виявлено: на момент виписки відзначалося зниження САТ в середньому на 28,16 мм. рт. ст., а ДАТ на 13,23 мм. рт. ст. (139,24±2,43 / 91,37±1,7), проте, через 6 місяців рівень АТ також підвищився (146,33±2,37 / 89,67±1,55), через 12 місяців досягнув (148,43±2,39 / 90,51±1,86), а через 18 місяців спостереження було відмічено зниження АТ, нижче зареєстрованого при виписці (133,5±2,85 / 86,00±1,26).

Серед хворих 2-ї групи протягом 18 місяців спостереження виявлено: на момент виписки відзначалося зниження САТ в середньому на 24,7 мм. рт. ст., а ДАТ на 13,9 мм. рт. ст. (146,6±2,17 / 89,2±1,12), проте, через 6 місяців рівень АТ також підвищився (135,52±1,34 / 87,32±2,56), через 12 місяців досягнув (131,67±1,89 / 86,12±1,07), а через 18 місяців спостереження було відзначено зниження АТ, нижче зареєстрованого при виписці (125,47±1,70 / 85,65±2,47) (Табл.V).

ВИСНОВКИ

Включення в стандартну терапію методики предикатів мови з урахуванням ведучою репрезентативної системи дозволило суттєво підвищити рівень комплаєнсу та знизити рівень

артеріального тиску незалежно від тяжкості загального стану хворих.

REFERENCES

1. Arterialna hipertenziia. Onovlena ta adaptovana klinichna nastanova, zasnovana na dokazakh: praktychni rekomendatsii; proekt/ Robocha hrupa z arterialnoi hipertenzii Ukr. asots. kardiolohiv// Arteryalnaia hypertenzyia. 2012;1: 96–152.
2. Yoon S, Gu Q, Nwankwo T et al. Trends in blood pressure among adults with hypertension: United States, 2003 to 2012.Hypertension.– 2015; 65: 54–61.
3. Grassi G, Cifkova R, Laurent S et al. Blood pressure control and cardiovascular risk profile in hypertensive patients from central and eastern European countries: results of the BP-CARE study.Eur Heart J. 2011;32: 218–225.
4. Philipp T, Anlauf M, Distler A et al. Randomised, double blind, multicentre comparison of hydrochlorothiazide, atenolol, nitrendipine, and enalapril in antihypertensive treatment: results of the HANE study. BMJ.1997;315:154–159.
5. Christiansen DB, Williams B, Goldberg HI, et al. Assessing compliance to antihypertensive medications using computer-based pharmacy records. Medical Care. 1997;35:1164–1170.
6. Rosen RC. Sexual dysfunction as an obstacle to compliance with antihypertensive therapy. Blood Press. 1997;6(Suppl 1):47–51.
7. Kim MT, Hill MN, Bone LR, Levine DM. Development and testing of the Hill-Bone compliance to high blood pressure therapy scale. Prog Cardiovasc Nurs. 2000;15(3):90–96.
8. Grinder, J., & Bandler, R. (1979). Frogs into Princes: Neuro Linguistic Programming. Moab, UT: Real People Press.
9. Lichtenberg, J. W., & Moffit III, W. A. (1994). The effect of predicate matching on perceived understanding and factual recall. Journal of Counseling and Development.1994; 72:544–548.
10. Morisky DE, Green LW, Levine DM. Concurrent and predictive validity of a self-reported measure of medication adherence. Med Care. 1986; 24:67-74.

Олександр В. Мохначов, Іван П. Катеренчук

Робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини) ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава) «Роль запалення в патогенезі коронарних та некоронарних захворювань серця та розробка методів патогенетичної терапії» (держреєстрація № 0107U004808) та є її фрагментом.

Вклад авторів: *В порядку черговості авторства*

Конфлікт інтересів:
Автори не заявляють про конфлікт інтересів

АВТОР ДО КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Олександр Мохначов

вул. Пушкіна 15, кв.43, 36011, Полтава, Україна тел: + 380506147797 e-mail: a.mokhnachew@gmail.com

Надіслана: 05.08.2018

Затверджена: 03.10.2018